

Kutatási jelentés

a Papp Ferenc Barlangkutató Egyesület Kuriszlánfői-zsombolyban 2018-ban végzett tevékenységéről.

Egyesületünk részére a B-A-Z Megyei Kormányhivatal BO/16/3523-5/2016 ügyiratszámom engedélyezett feltáró kutatást.

Az elmúlt évben három alkalommal végeztünk kutatótevékenységet a Kuriszlánfői-zsombolyban. Egy esetben oktató-nevelő céllal az Egyesület alapfokú barlangász-tanfolyamának tanulói is részt vettek a munkában. A bontások során továbbra is a bejárati aknán a barlangba hullott törmeléket termeltük ki a felszínre, összesen kb. 1 m³ mennyiségben. A bontási területen jelenleg legalább 20 m³ törmelék van felhalmoz(ód)va, ennek a tetejéről szállítottuk ki az 1 m³-t. A technológia a korábbiakhoz képest változatlan, a felszíni csörlőállásból, kézi erővel húzzuk fel a 20 l-es vödröket, illetve a korábbi jelentésben már bemutatott „lánckosarat”. Annyi módosítás történt, hogy a csörlőn megrövidítettük a kötelet, így az erőkar egy kötélvastagságnyi (~9 mm) növekedésével már egy ember is tartósan tudja egy műszakon át tekerni a csörlőt. A felszínen, a barlangbejárattól mintegy hat méterre helyeztük el a felhozott anyagot. A munkához öt ember együttműködése szükséges: egy a csörlőt tekeri, egy a felszínen a vödröket akasztja illetve üríti, egy az aknában a vödör útját igazítja (átakasztja a „ferde-kötél”-re/ről), kettő a barlangban tölti és kötélvégre akasztja a vödröket. Sajnos ebben az évben a tapasztaltak kutatókhoz képest sok, a bontásnál új barlangász vett részt a munkában, így minden alkalommal a kiépítéstől kezdve a bontásig külön figyelmet kellett fordítani a biztonságos, lehetséges és hatékony munkavégzés szabályainak megismertetésére és betartatására, ami a teljesítmény rovására ment.

Ebben az időben a szén-monoxid vagy más egészségre ártalmas gázok nem akadályozták a munkát, baleset, személyi sérülés nem volt, veszélyhelyzet nem alakult ki.

Az évet a tavaly óta behullott avar, föld és törmelék kitakarításával kell kezdeni.

Ha mi nem dolgozunk, akkor más sem.

Szerencsére nem háborgatják a kutatási területet.

Budapest, 2019. január 21.

Egri László
kutatásvezető

Kutatási jelentés

a Papp Ferenc Barlangkutató Egyesület Villa Negra-barlangban 2018-ban végzett tevékenységéről.

Egyesületünk részére a B-A-Z Megyei Kormányhivatal BO-08/KT/05507-5/2018 ügyiratszámom engedélyezett feltáró kutatást.

Az elmúlt évben öt alkalommal végeztünk kutató tevékenységet a Villa Negra-barlangban. Két esetben oktató-nevelő-kiképző-érdeklődésfelkeltő-érzékenyítő céllal az Egyesület alapfokú barlangásztanfolyamának tanulói is részt vettek a munkában.

Kicseréltük az elhasználódott ácsolatot. A régi ácsolat, amely a bejárattól körülbelül tíz méterre található, az elmúlt 15 év alatt teljesen tönkrement, már az első bejárásakor elkezdett kitöredezni a deszkázat, majd a tartógerendák estek ki. A megmaradt gerendákból ideiglenesen behelyeztünk úgy párat, hogy az aknába való belépés és az aknából való kimászást megkönnyítse, s ez ki is tartott addig (és éppen csak addig...), amíg az új ácsolatot el nem kezdtük megépíteni. Első tervünk az volt, hogy alapgerendának a járatban keresztbe befeszítünk egy gerendát, mert így adódott arra alkalmas hely a barlang falában. Azonban kiderült, hogy egyrészt nincs megfelelő hosszúságú fánk erre a célra, ráadásul a 2,7 méter hosszú rudat nem is tudnánk bevinni a szűk, meanderező járatban a célig. Felmerült a fémből készült ácsolat beépítése is, mert úgy két-három, a falba fúrt csavarhoz tudtunk volna rögzíteni, sokkal szabadabb lehetőségekkel a kialakításra. Azonban jelenleg sem anyagunk, sem technikai lehetőségünk nincs arra Jósvafőn, hogy vasszerkezeti-lakatos munkát végezzünk. Olyan megoldást kellett választanunk, amit a rendelkezésünkre álló erőforrásokkal (anyag, eszköz, munkaerő) az intenzívebb munkavégzés kezdetére meg tudunk valósítani. Végül újra megvizsgálva a helyszínt, úgy találtuk, hogy egy, a barlang falában kialakult természetes támaszték, és vele szemben a lejtős falba minimális munkával kialakítható fészek közé megbízhatóan be tudunk ágyazni egy tartógerendát. A Kuriszlánfői-zsomboly ácsolatához az Aggteleki Nemzeti Parktól kapott (amit újra megköszönünk, nagy segítség a munkánkhoz) gerendákból maradt még egy megfelelő hosszúságú és átmérőjű, ezt átvittük a Villa Negra-barlanghoz. A tervünket sikerült az elvárásoknak megfelelően megvalósítani, elkészült a fészek, és ideiglenesen a helyére került az alapgerenda. A maradék faanyagból beraktunk egy keresztgerendát is, és ácskapcsokkal egymáshoz és a barlangfalhoz rögzítettük őket. Jelenleg az így kialakított ácsolat megfelelő és megbízható alap a közlekedéshez. Következő alkalommal másik keresztgerendát is szeretnénk a helyére rakni (ehhez nincs anyagunk, reméljük a Nemzeti Park ismét segítségünkre lesz egy 1,7 méter hosszú, 0,1 méter átmérőjű akácgerendával), véglegesen, csavarozással egymáshoz rögzíteni és deszkával fedni. A régi ácsolat maradványai jelenleg a barlang bejárata előtt kerültek elhelyezésre.

Szintén a barlang bejáratához vittük ki azokat a szerszámokat (kőműves-kanál, kisásó, fémvödörök) és eszközöket (polifoam, műanyagcső, vizespalack stb.), amelyekre nem volt szükség a barlangi munkákhoz, így a barlangban „szemétként” voltak jelen. Lehetőség szerint összeszedtük és kivittük a régi szétszáradt, szétesett, szétporladt ácsolat szétszóródott törmelék maradványait is. Szerencsére oly mértékben száraz a barlang, hogy a még bent előforduló fadarabok nem kezdenek el penészesedni. Mindamellettt törekszünk arra, hogy minden látogatásunkkor összeszedjük a még fellelhető szennyeződések és azokat a felszínre hordjuk.

Az ácsolatépítési és takarítási munkán kívül a barlang jelenleg ismert végpontján bontást is végeztünk. Továbbra is elődeink hagyományát követve teljes keresztmetszetben bontjuk a járatot, azonban a mindenkor bontó választása, hogy a járat felső részébe beékelődött nagyobb köveket bontja ki és aprítja fel, vagy inkább az alul található apró törmelékes, agyagos kitöltést. Az elmúlt évben jellemzően ez utóbbit, a könnyebben mozgatható alsó részt bontottuk. A kevés kitermelt anyagot helyben, a járat azon korábban kibontott részeiben helyeztük el, ahol további bontásra nincs lehetőség / szükség (szálkőben képződött oldalüreg) és nem zavarja a munkát illetve a közlekedést. Az elmúlt évben, a három bontási alkalommal 1/8-ad, legfeljebb 1/4-ed m³ mennyiségű kitöltést bontottunk a végponton, ezzel 0,2-0,5 métert haladtunk előre.

Elkezdődött a barlang fotózása a három-dimenziós modellhez. A barlang alsó felén 842 fényképfelvétel készült, ezen a részen további körülbelül ezer, a külső felén még mintegy 2-3000 fényképet kell készíteni a teljes 3D modell elkészíthetőségéhez (és még százakat a felszínábrázoláshoz). Nagy segítség lenne, ha hozzájutnánk a barlang térképezési adataihoz, mert így nem kellene újra felmérnünk a poligont, illetve folytatni tudnánk a felméréstlen szakasz térképezésével. A pontos poligonadatok megléte alapfeltétele a pontos három-dimenziós modell elkészítéséhez.

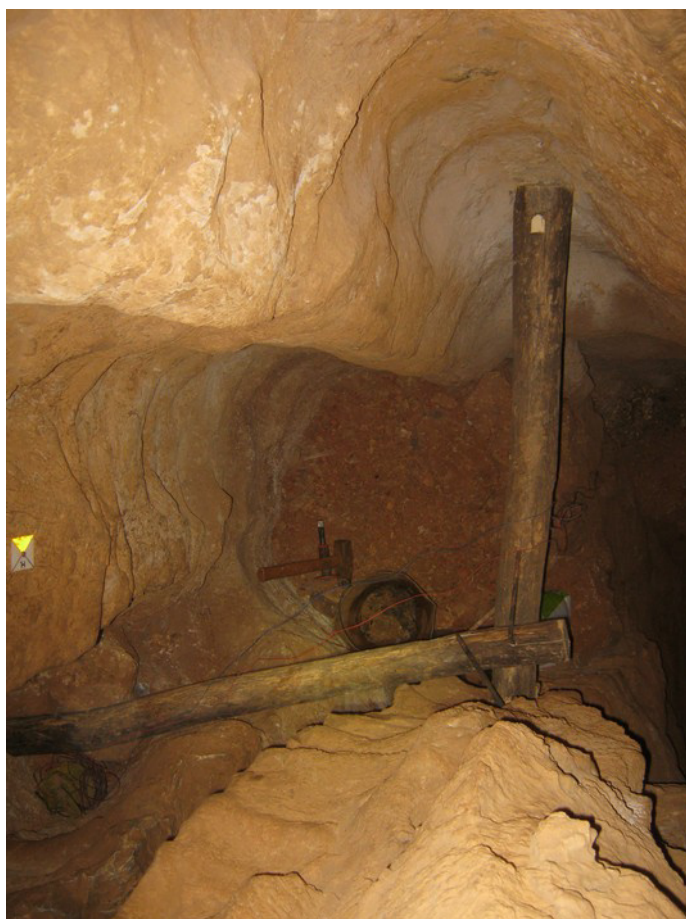
Több környékbeli barlangnál (Kuriszlánfői-zsomboly, Kuriszláni-beszakadás /vagy -barlang?/, Zöld Kőevő-barlang) is problémát jelent a magas, emberi fogyasztásra már veszélyes szén-dioxid szint. Tapasztalataink szerint, szerencsére, a Villa Negra-barlangban kiváló a levegő minősége. Egy alkalommal megpróbáltuk mérni a CO₂ mennyiségét, azonban vagy a műszer hibájából, vagy mert a barlangban a felszínivel azonos a CO₂ tartalom, nem sikerült eredményt felmutatni. A barlangban a bejáratától körülbelül 20 méterre, hozzávetőlegesen 10 méter mélységben, egy oldaljáratból, a cseppkőkéreg felett, határozott és állandó légáramlást tapasztalunk, valószínűleg ennek tudható be egyrészt a jó minőségű levegő és a barlangjáratok szárazsága. Jó lenne tudni, hogy a korábban itt bontók is találkoztak-e ezzel a huzattal, vagy ez új, esetleg időszakos (szifonkiszáradás?) jelenség.

Az év utolsó napján a Villa Negra-barlang bejáratánál és az előző bekezdésben említett "huzatoló-hely" közelében hőmérséklet-mérő adatgyűjtőket helyeztünk el. Ezeket a 2019-es év tavaszán fogjuk kihozni a barlangból és csak ez után tudjuk majd az adatokat kiértékelni.

Az év során a kutatásban kilenc barlangász vett részt.

A régi ácsolat kiskorában (2004).

Az új ácsolat alapja.

Egyszerre egy ember tud dolgozni a végponton.

Téli álmot alszik a kiszedett ácsolat a barlang bejáratánál.

A hőmérséklet-adatgyűjtő dideregve kapaszkodik a bejárat fölött.

Budapest, 2019. január 21.

Egri László
kutatásvezető